

Kuriame Lietuvos ateitį

PROJEKTAS ATVIRAS KODAS: PILIETIS IDĖJŲ BRANDINIMO IR ĮGYVENDINIMO GIDAS MOKSLEIVIAMS

Išmintis byloja, kad jei savo aplinkoje dažniausiai girdi savotišką užsienio kalbą „Ne“ (nedaryk, neimk, nesikišk, taip nesirenk, to nesakyk, nel sk), greičiausiai ir pats/pati jos greitai išmoksi. O žmogus, išmokęs užsienio kalbos, dažniausiai „išmoksta“ ir tos kultūros. Taigi „Ne“ kalba šnekantis žmogus tampa abejinga(s), lengvai minkoma(s), paklūstanti(s) diktatui. Brrrrr...

Bet yra ir kita galimybė – platus akiratis ir beribūs galimybių reikštiniai. Tik pagalvok savo galvą: turi tvirtą nuomonę, esi atvira(s) žinioms, kitokiam požiūriui, esi dėmesinga(s) aplinkai ir kitam žmogui, gerbi kitą – vadinasi, gerbi save. Taigi, esi garbinga(s) – nebijai atsakomybės ir ieškai tiesos, turi prasmingą tikslą, aktyviai veiki ir savo aplinką, savo miestą, šalį, pasaulį skleidžiasi visu gražumu...

Keletas aforizmų tatuiruotiems:

Jei yra kas užknisa, yra ir kas atknisa.

Koks esi pats/pati – toks ir pasaulis.

Ne žodžiais, o darbais...

Visi skirtingi – visi reikalingi: man – šešiolika,

tau – devyni šeši.

Nufotografuok savo kėmą – ir pasakysiu, kas tu esi.

O jei rimtai – burk draugus(es), brandink gerą idėją, dalyvauk projekte „Atviras kodas: PILIETIS“ (www.placiau.lt) ir keisk pasaulį dabar. Šis gidas (rekomendacijos) – tai praktiniai patarimai, kaip paversti idėją į tikrovę.

Kai pamatysi šį šauktuką, tušius laukelius rašyk tekstą ir atsispausdink spausdintuvu.

Pilie io atmintin (Angela Bischoff ir Tooker Gomberg)

1. Pasitik k

Tur k vilties, užsidegimo ir tik k, kad pasaulis kei iasi, nes žmon s imasi dr si iniciatyv .

2. Klausk valdžios

Nebijok klausti valdžios. Valdininkai turi tarnauti žmon ms, o ne atvirks iai. Neb tinai vadžios nuomon yra teisinga. Tur k savo pozicij ir j gink.

3. Pažink sistem

Išsiaiškink sistem , pagal kuri veikia valstyb s gyvenimas (teis s, svarb s statymai, kas už k atsakingas ir t. t.). Informacijos ieškok pasitelkdamas visas galimybes: naršyk, skambink, rašyk, klausk...

4. Veik

K nors daryti yra geriau, nei nieko nedaryti. Dalinkis savo mintimis su draugais, planuokite ir veikite: organizuokite viešus renginius, skleiskite informacij , pritraukite kuo daugiau bendramin i . Tiesiog veikite! Lengviau prašyti atleidimo, o ne leidimo. B kite lankst s. M stykit pla iai. Nesukaustykite sav s d l pinig – juk veiksmingiausios iniciatyvos vykdomos be l š .

5. Pasitelk žiniasklaid

Žiniasklaida – kaip ir valdžia – tarnauja žmon ms. Bendradarbiauk su vietos spauda ir televizi-
zija, pakviesk žiniasklaid rengin (žurnalistai mielai rengia reportažus apie vykius, kuriuos galima pateikti domu kampu su gera nuotrauka). Išplatink žini apie savo iniciatyv interne-
te

6. Vienykis

Rask s junginink (asociacijos, nevyriausybin s organizacijos, verslininkai, senjorai, kitos jaunimo grup s, t. t.) ir dirbk su partneri parama. Sistema siekia „skaldyti ir valdyti“, tod l daryk priešingai – vienykis! Dalinkit s id jomis ir šv skite savo s km kartu.

7. B k atkaklus(-i)

Atkakliai siek savo tikslo – vesk iš proto tuos, nuo kuri priklauso sprendimai. B k rybiška(s), kad b tum išgirsta(s). Pasitelk žiniasklaid , paskambink savo vietos politikui, rašyk laiškus – glaustai ir aiškiai. B k atidus(-i) per politik viešus pasisakymus, susitikimus, visk pasižym k. Užduodamas klausim politikei (-ui), taip pat paprašyk pasakyti, per kiek laiko tavo klausim ji(s) atsakys. Nuolat b k j akiratyje.

8. Sužinok ir panaudok

Ieškok (internete, iš kit žmoni) alternatyvi priemoni ir metod keisti esam pad t. Savo potencialiems partneriams patraukliai ir kvepian iai pateik savo vizij su pavyzdžiais. Sukurk id jos vizualizacij – žmon s aktyviai reaguoja, kai mato savo akimis.

9. Mokykis iš savo klaid

Tu gali suklysti, mes visi klystame. Kritika – geras b das jud ti priek . Analizuok savo veiksmus ir j veiksmingum . B k atidus (-i), vadovaukis teigiamomis nuostatomis, venk konflikt . Kurk, o ne griauk!

10. R pinkis savimi ir kitais

Sveikai maitinkis ir reguliariai mankštinkis. Prisiimk atsakomyb . B k atidus(-i) ir r pestinga(s) savo bendražygiams. Džiaukis veikdama(s). Atmink – tu ne viena(s)!

<http://vcn.bc.ca/citizens-handbook/commandments.html>

1. ID JA.

Pagalvokite, koki pokytis labiausiai norite. Kam tie pokytis labiausiai būtų naudingi (jums, mokyklai, bendruomenei, Lietuvai, Europai ar galbūt visam pasauliui?). Koks klausimas jums labiausiai rūpi? Ar tas klausimas yra svarbus ir kitame mieste?

2. ID JOS PATIKRINIMAS.

Surinkite visą informaciją jums rūpimu klausimu. Pasidomkite, kaip panašius klausimus sprendžia bendraamžiai iš kaimyninio rajono ar kitos šalies. Ar jūsų pageidaujamas pokytis nepažeis kitų žmonių teisi (kaimynų, mokytojų, bendruomenės)? Ar jūsų pageidaujamas pokytis nepažeidžia statymų? Kas galėtų jums padėti gyvendinti norimus pokyčius?

3. PASITIKRINIMAS.

Išsiaiškinkite, koki gebėjimų turite jūs patys ir jūsų bendraminiai. Parenkite savo ir savo draugų gebėjimų sąrašą, vertindami, kaip tuos gebėjimus galėtumėte panaudoti gyvendindami idėjas.

4. PASTIPRINIMAS.

Surinkite informaciją apie savo ir bendraminčių pažastamus žmones, kurie gali kaip nors prisidėti (žiniomis, patarimais, komentarais, veiksmais ar materialine pagalba) prie jūsų iniciatyvos. Sudarykite jų sąrašą, idėja suinteresuotų žmonių ir institucijų sąrašą.

6. POKYČIO VERTINIMAS.

Pradėję veikti, vertinkite kiekvieną savo žingsnį ir kiekvieną plano gyvendinimo etapą. Analizuokite klaidas ir nuolat koreguokite planą. Dalinkitės patirtimi su bendraminčiais bei partneriais. Žvelkite pokyčius pozityviai, net jei ir nepavyko pasiekti visų užsibręžtų tikslų.

5. PLANAS IR GYVENDINIMAS.

Turėdami visą reikiamą informaciją, smulkiai suplanuokite ir aprašykite savo veiksmus, reikalingus tikslui pasiekti. Galutinį tikslą iš pradžių suskaidykite smulkesnius, tarpinius tikslus. Tikslas turi būti aiškus, konkretus ir pamatuojamas. Plane reikia numatyti laiką, išlaidas ar išteklius, priemones ir partnerius, būtinius gyvendinti iniciatyvą.

Kai kurios asmeninės iniciatyvos gali susilaukti net pasaulinio šlovės:

- Google atsirado, nes Stanfordo universiteto doktorantai Laris ir Sergėjus negalėjo susirasti reikiamos informacijos internete dėl tuometinių paieškos sistemų ribotumo (1996 metais populiariausios interneto paieškos sistemos nerasdavo net pačios savęs tarp pirmųjų dešimties rezultatų);
- Facebook'as gimė Harvardo studentų bendrabučių kambaryje, kai pirmakursis Markas panorė savo bendramokslis rasti internete.

Istorija rodo, kad, jei tau tikrai kas nors labai rūpi (trokšti gerų pokyčių), tu būtinai rasi bendraminį, kuriems rūpi tos pačios problemos. O tai reiškia, kad tavo norimas pokytis bus taip pat naudingas kam nors kitam. Galbūt net šimtams ar tūkstančiams žmonių!

Iš patarlių, pasakojimų, išminties knygų, o tikriausiai ir iš savo patirties žinai, kad už geru atsilyginama. Nebūtinai tuoj pat ir nebūtinai iš to paties asmens atgausi savo gerumo „skolą“. Bet pagarba, dėmesingumas, supratimas, geras darbas (deja, kaip ir blogas) visada sulaukia atpildo. Todėl galvodama(s) apie kitus ir stengdamasis dėl kitų, savaime stengiesi ir dėl savęs!

- Išgelbėk ežerą pakrantė nuo neteisėtai aptvertos tvoros, ir ne tik pats/pati matys gamtos grožybą, bet nudžiuginsi ir daugybę kitų žmonių.
- Atsibodo, kad žiemą daugiabučių namo kieme dėl sniego krūvų tavo tvara neranda vietos automobiliui pasistatyti? Suorganizuok šeštadienio talką savo namo kieme: taip ne tik „atknisite“ daug papildomos vietos automobiliams statyti, bet ir paauglėsi savo kaimynus, kad pokyčius reikia daryti patiems, o ne kaltinti ir laukti malonės iš kitų.

Kadangi ne manoma pakeisti visko vienu kartu, parenkite jums svarbiausias problemas ir pamąstykite jas reitinguoti:

Pavyzdžiai:

Patyčios, smurtas mokykloje
 Jaunimo savižudybės, narkotikai, rėkalai ir alkoholis
 Ekologinės problemos
 „Keli ereliai“
 „Nėra ką veikti, nėra kur nueiti...“
 Gyventojų teisės
 Jaunimo kultūros puoselėjimas
 Senjorų padėtis ir t. t.

ANTRAS ŽINGSNIS: ID JOS PATIKRINIMAS

Patarlė sako: „Pažink savo prieš“. Priešu pavadinkime problemą, kuri norime išspręsti. Atlik idėjų reitingavimą (išsirink vieną idėją, kuri imsitis gyvendinti), pradėkite rinkti informaciją apie savo „priešą“ ir pasitikrinkite, ar pakankamai gerai ją pažįstate. Informacija, faktai, tyrimai, argumentai jums padės išsirinkti tinkamiausią problemos sprendimą. Be to, kviesdami prisijungti prie iniciatyvos partnerius, galėsite pagręsti ir rodyti, kodėl ji sėkminga yra pati svarbiausia.

Šie klausimai padės jums geriau suprasti problemos esmę. Sivaizduokite, kad tokius pačius klausimus užduos ir žurnalistas, kuris rašys apie jus straipsnyje laikraštyje:

- Kokios priežastys lemia šios problemos atsiradimą?
- Kodėl ši problema svarbi?
- Kas susiduria su šia problema ir jos pasekmėmis?
- Kokios šios problemos mastai?
- Kas jau buvo daroma siekiant panaikinti šią problemą?
- Kokios organizacijos suinteresuotos šios problemos sprendimu?

Ieškodami atsakymų, pasitelkite internetą, atliktus tyrimus, klauskite mokytojų, tėvų, draugų, bendraamžių, vadovų, socialinio pedagogo, valstybės tarnautojų, eksperto, psichologo, universiteto dėstytojų, politikų ir kt.

TREIAS ŽINGSNIS: PASITIKRINIMAS

Štai atjo laikas susiburti komand ir išgryninti stiprias jos puses. Dabar ypa svarbus vis bendramini užsidegimas veikti kartu. Žinoma, tu sporte ir kituose žaidimuose esi patyr s(-usi), k reiškia komanda. Tai – kartu veikian i asmen grup , kurioje vis buvimas yra b tinas bendram tikslui gyvendinti ir kiekvieno grup s nario individualiems poreikiams patenkinti. Komandoje b tinas bendradarbiavimas, tarpusavio pagalba, vairumas ir vieningumas. Visi komandos nariai turi žinoti savo funkcijas, b ti vertinti, jaustis svarbiais, j poreikiai turi b ti patenkinti, gerbiamos j vertyb s. Kiekvienas komandos narys( ) turi tur ti svarbias užduotis, veikti savarankiškai, pasitik ti kitais komandos nariais.

Jaun žmoni komandos yra ypa stiprios savo geb jimais, talentais, siekais. Kad b t lengviau suvaldyti ir tikslingai panaudoti savo k rybingum ir galimybes, pabandykite užpildyti toki komandos nari savybi ir geb jim lentel .

Vardas	K m gstu veikti	Žodžiai, kurie apib dina mane	K galiu daryti	Ko tikiuosi dalyvaudama(s) šioje iniciatyvoje
Vilma	Organizuoti renginius, šokti.	K rybiška, atsakinga, m gstu juokauti, komunikabili, šok ja.	Rinkti informacij , analizuoti, mokyti šokti, koncertuoti, organizuoti rengin ieškoti r m j .	Susirasti nauj draug , gyti patirties, gyvendinti id j , susijusi su šiuolaikini šoki veikla. informacij , analizuoti, mokyti šokti, koncertuoti, organizuoti rengin ieškoti r m j .
Donatas	Žaisti kompiuteriu, žaisti krepšin .	Atkaklus, stiprus, sportiškas, linksmas, draugiškas.	Sukurti internetin puslap , suorganizuoti labdaringas varžybas.	Galimyb dalyvauti veikloje, kuri kei ia m s aplink .
Jonas	Skaityti, dresiruoti savo šun .	Atsakingas, r pestingas, protingas.	Parašyti straipsn , organizuoti diskusijas, organizuoti konferencij , j vesti, parengti pranešim .	gyti praktin s patirties.

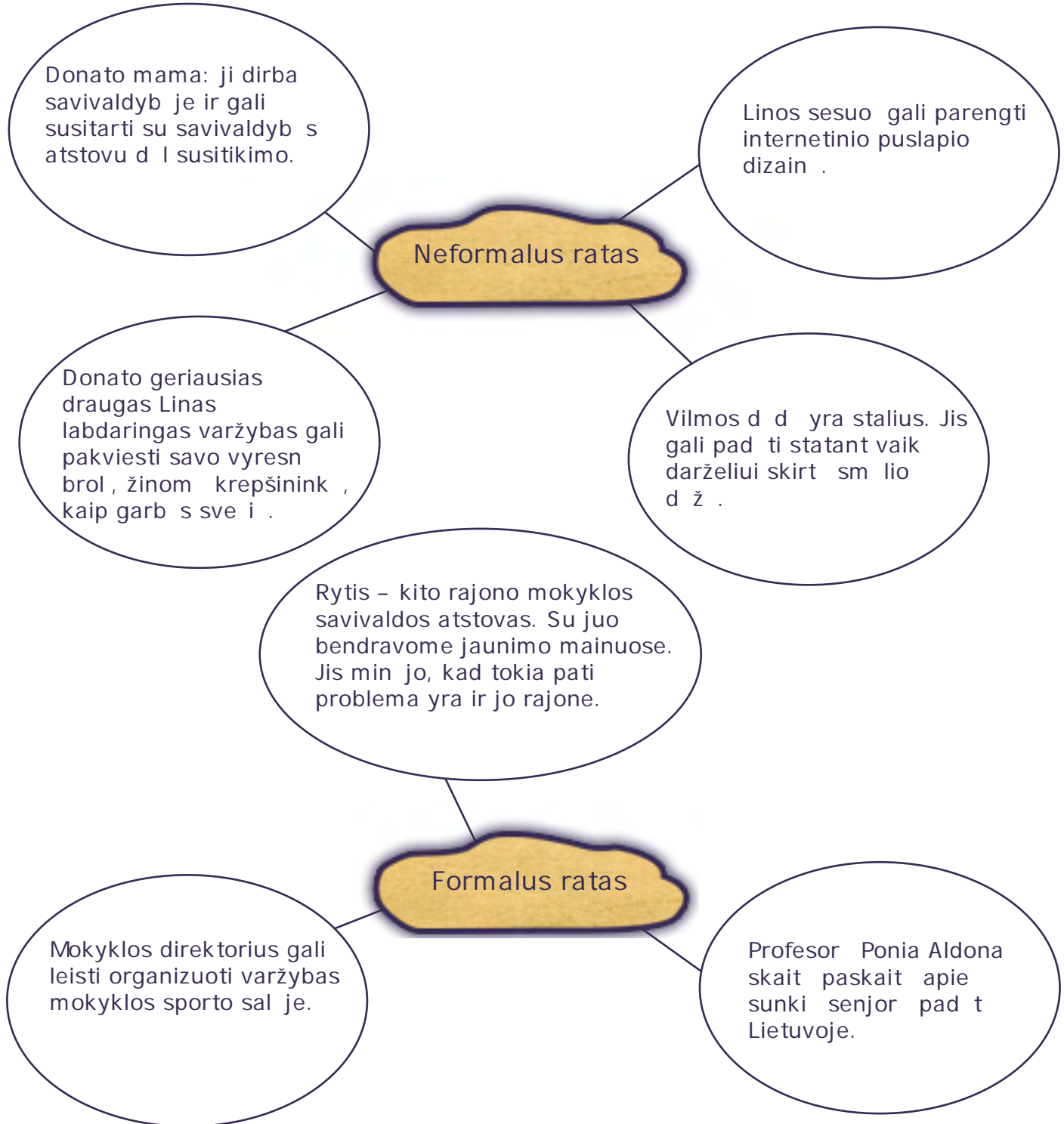
Atminkite, kad stiprios komandos santykiai pasižymi:

- tarpusavio sutarimu,
- pagarba bei pasitik jimu,
- parama bei tarpusavio pagalba,
- pozityviu poži riu prieštaravimus ir konfliktus tarp komandos nari ,
- nari vieningumu (trij muškietinink devizas „Vienas – už visus, visi už vien “),
- stipriu kiekvieno nario(s) troškimu (noru, pasiryžimu?) gyvendinti komandos tikslus,
- individualiais kiekvieno asmens sipareigojimais bei komandine atsakomybe,
- lyderyst s pasiskirstymu,
- geb jimu vertinti s kmingus ir nes kmingus veiksmus.

KETVIRTAS ŽINGSNIS: PASTIPRINIMAS

Pastiprinti idėjį – tai surasti kuo daugiau paramos jį s idėjai, kad jį lengviau ir efektyviau galėtum te gyvendinti. Parama – tai pirmiausiai žmonės, su kuriais derinsite savo veiksmus siekdami bendro tikslo. Pagalvokite apie tuos asmenis, kurie gali patarti, pasiūlyti naują idėją, suteikti naudingos informacijos, užtarti, pasidalinti patirtimi... Prisiminkite visus savo ir savo komandos narių formalius ir neformalius pažįstamus asmenis.

Štai pavyzdys, kaip gali praversti įsipažinimo rato schema:

Parenkite savo pažįstamus asmenis savo rato žemėlapyje. Atminkite: kuo daugiau sąjungininkų – tuo menkesnis pasipriešinimas.

PENKTAS ŽINGSNIS: PLANAS IR GYVENDINIMAS PLANAS

Bet kokia veikla primena važiavimą per tūrį r k . Nesvarbu, kokia mašinos galia ar konstrukcija, iš pradžių važiuojama labai, neryžtingai. Labai labai judama priek net geriausiame kelyje. Tačiau, kai tik aiškiai apsisprendžiame dėl tikslo, tada paįakimirk r kas išsisklaido, ir vairuotoja(s) vis savo turimą priemoni energiją ir sugebėjimus ima koncentruotai naudoti veržiam artėjimui tikslo link.

Ar žinai, kokia trumpiausia skilimas formulė? 1. Suformuluok konkretų tikslą; 2. Užsirašyk jį (!); 3. Sukurk išsamų planą jam gyvendinti; 4. Kiekvieną dieną atkakliai veik.

Taigi, prieš pradėdami planuoti ir veikti, turite tiksliai suformuluoti ir užsirašyti tikslą, t.y. užsirašyti tai, kas turi atsitikti, kad jūs visa komanda jaust pasitenkinimą atlikta veikla. Jūsų tikslas turi būti aiškus ir pamatuojamas. Klausiate, kodėl svarbu užsirašyti? Pasirodo, mūsų (pa)smūn nesiginija su parašytu žodžiu ir paklįsta tam, kas akivaizdžiai išlieka, net ir ištarus. Susitarkite su savo komanda, ar visi vienodai suprantate savo galutinį tikslą?

! TIKSLAS

Pasitelkite „Min i lietaus“ metodą ir surašykite visas priemones, kurias galėtumėte pasitelkti siekdami savo tikslo. Nenuvertinkite nei vienos idėjos, net jei iš pirmo žvilgsnio ji atrodo kvaila ar net absurdiška.

Kokios gali būti priemonės (veiklos)?

- iniciatyvos palaikymo ar visuomenės dėmesio atkreipimo kampanijos (žmonių teisės, socialiniai atskirtis, klimato kaita, patyčių, smurtas);
- viešųjų erdvių tvarkymo akcijos;
- videoreportažai, straipsniai, žurnalistiniai tyrimai;
- konferencija, diskusijos, forumai;
- dalinimasis žiniomis ir patirtimi su kitomis socialinėmis ar amžiaus grupėmis (mokymas kompiuteriu, pagalba jaunesnio amžiaus moksleiviams, užsiėmimai darželinukams);
- laisvalaikio erdvių sukūrimas;
- konkursai, festivaliai;
- koncertai, spektakliai, miuziklai;
- parodos;
- skaitymas tiems, kas to negali daryti patys;
- bendruomenės sveikatinimas (varžybos, estafetės, sveikamityba);
- moksliniai tyrimai;
- forumo teatrai.
- mokomosios medžiagos kūrimas ir platinimas;
- televizijos ir radijo studijos kūrimas;
- ekologinis švietimas (paskaitos, tyrimai, taupymo akcijos);
- maisto ir drabužių rinkimas;
- stovyklos;
- susitikimo vakarai;
- naktiniai skaitymai;
- žaidimai;
- savanoriška veikla ir kt.

! Kokias priemones pasitelksite jūs?

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
5. ir t. t.

Dauguma žmoni patiria sunkum , kai susiduria su didele, nauja ir keblia užduotimi. Tokiu atveju patartina didel užduot suskirstyti kelet mažesni .

VEIKLA	ATSAKINGAS	DATA	REZULTATAS

Jei norite užmegzti partneryst s ryšius su r m jais ar vietos valdžios atstovais, jums gali prireikti platesnio savo plano pristatymo, kuriame tur t b ti šios dalys:

- situacijos analiz (kas paskatino imtis šios veiklos, kokias problemas j s siekiate išspr sti?);
- tikslai ir uždaviniai (tai, ko j s siekiate);
- veiklos planas (priemon s, kurios jums pad s pasiekti tikslo: pavyzdžiui, j s tikslas – sutramdyti girtaujan ius vairuotojus ir paskatinti vairuotojus b ti atsakingais. Veiklos plane nurodomos priemon s, pvz.: internete platinamas j s sukurtas videoflmukas; socialin akcija prie populiariausios miestelio kavin s-baro (už automobili valytuv užkišime lapelius, kuriuose bus surašyta s mata su laidotuvi išlaidomis, jei žmogus vairuos išg r s: karstas 900 Lt, vainikas 100 Lt, auka, šv. Mišios 200 Lt ir t. t.); miestelio gyventoj apklausa; Policijos komisariato apklausa; straipsniai žiniasklaidoje);
- dalyviai (j s komandos pristatymas);
- partneriai (š s raš raukit esamus ir planuojamus partnerius);
- terminai (nuo kada iki kada gyvendinsite projekt);
- vertinimas (planuojamas rezultatas, pokytis: kas bus po iniciatyvos gyvendinimo, pvz.: sumaž s išg rusi vairuotoj ; sumaž s nelaiming atsitikim kelyje; bus atkreiptas visuomen s d mesys problem , tod l did s visuomen s s moningumas ir budrumas, vis daugiau žmoni netoleruos išg rusi vairuotoj .)

Rengdami išsam plan , pagalbos kreipkit s patirties turin ius asmenis.

GYVENDINIMAS

Kai turite planą, nesunkiai jį gyvendinsite, nes bus aišku, ką konkrečiai turite daryti, kad idėja išsipildytų. Žinoma, sunkumai greičiausiai pasitaikys: gal koks nors netašytas valdininkas pasitaikys blogos nuotaikos ir apšauks jus jo „brangaus laiko vagimis“, o gal kokią dieną nepasiseks derybos su rėmėjais. Nenusiminkite, juk visoki diena! Svarbiausia, nepasiduokite: jūs žinote, ką darote, žinote savo tikslą. O atkaklumas ir kantrybė jums padės pasiekti rezultato.

Galimi sunkumai:

- patirties trūkumas, per didelis kuklumas, nepasitikėjimas savo jėgomis;
- erdvės bendrai veiklai neturėjimas (susirinkimvietos, priemonių veiklai: interneto, kompiuterių, telefono, fakso);
- aplinkinių nepalaikymas, nesupratimas, nepasitikėjimas;
- skubi dalykų laikymas svarbiais;
- nukrypimas nuo tikslo;
- kaltinimas, nenoras suprasti aplinkinių;
- noras nugalėti, o ne padėti;
- konfliktai grupėje.

Problemų sprendimas

Jeigu esame nepatenkinti rezultatu, skubame kaltinti kitą, mus neva stumęs nemalonius padėtis. Sitraukiant konfliktą labiau ginamasis ir puolame, nei ieškome sprendimų. Tokiose konfliktinėse situacijose vadovaukitės sveiku protu, supraskite kitos pusės tikruosius poreikius (kodėl?), nesislėpkite už kaltinimų. Vertinkite tai, kad veikdami kartu pasieksite daugiau, nei kovodami vienas su kitu.

ŠEŠTAS ŽINGSNIS: POKY IO VERTINIMAS

Planuodami susitarkite, kaip bus matuojamas rezultatas. Ką galima pamatuoti, ką galima ir padaryti. Keletas pavyzdži (prisiminkime mūsų pavyzdines problemas):

Problema	Rezultatas	Kaip galima matuoti (pavyzdžiai)
Patyčios, smurtas	20 proc. sumažėjus patyčių patyrusių bendramokslių skaičių.	Atlikta apklausa (prieš ir po)
Jaunimo savižudybės, narkotikai, rėkalai bei alkoholis	Atkreiptas visuomenės dėmesys jaunimo problemoms.	Straipsniai vietos žiniasklaidoje, sukurtas portalas socialiniame tinklalapyje, kuriame šia tema diskutuoja ir atsakymus randa 2000 registruotų vartotojų.
Aplinkosaugos problemos	Transporto išmetamųjų dujų kiekio sumažėjimas.	Akcijos „Savaitė be automobilio“ dalyvių skaičius.
„Kelių ereliai“	Sukurta jaunimui patraukli laisvalaikio leidimo vieta.	Klubas, sporto aikštynas, paviljonai, susitikimų suolelis.
Gyvenamieji namai	Pagerėjusi beglobių gyvenamųjų patalpų ir pagerėjusi neatsakingų šeiminių prižiūrimų gyvenamųjų patalpų.	Beglobiams gyvenamųjų namų surasti nauji šeiminkai, surinkta lėšų pagerinti gyvenamųjų prieglaudose pagerinti.
Šiuolaikinio jaunimo kultūros nepaisymas	Jaunatviškesnis/šiuolaikiškesnis vietovės vaizdas	Sukurta meno skulptūra viešojoje vietoje
Senjorų gyvenamieji namai	Senjorai giję naują gyvybę	gyvendinta jaunimo ir senjor bendradarbiavimo programa, 100 senjorų išmokyti parašyti elektroninį laišką.

Duomenys gali būti renkami tokiais būdais:

- stebėjimas,
- anketavimas,
- tyrimas,
- apklausa,
- darbas „fokus“ grupėse.

Šie duomenys padės jums laiku pastebėti nukrypimus nuo tikslo, vertinti komandos atmosferą, aptikti neigiamas pasekmes.

* * *

Projekto „Atviras kodas: PILIETIS“ komanda linki jums sėkmės ir kviečia projekto internetinėje erdvėje www.placiau.lt bei projekto facebook'o puslapyje:

Bendrauti:

pasidalinkite savo idėjomis, patirtimi, žvalgomis su bendraminiais visoje Lietuvoje.

Kurti:

jums suteikiama erdvė saviraiškai. Rašykite straipsnius, pasakojimus. Kurkite ir talpinkite komiksus, filmukus, fotoreportažus. Praneškite apie savo iniciatyvas.

Diskutuoti:

kelkite klausimus, ieškokite bendraminčių bei projekto komandos ekspertų atsakymų.

Projektą „Atviras kodas: PILIETIS“ (www.placiau.lt) vykdo Jaunimo akademija kartu su partneriais: Profat, Europos namais, Lygi galimybių plėtros centru ir Lietuvos suaugusiųjų švietimo asociacija. Projektas įgyvendinamas pagal 2007–2013 metų Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksnių programos 2-ojo prioriteto „Mokymasis visą gyvenimą“ priemonės VP1-2.2-ŠMM-10-V priemonę „Neformaliojo švietimo paslaugų plėtra“.

Panaudoti šaltiniai:

<http://kernius.net/kaip-gimsta-idejos-arba-verslo-saknu-beieskant>

Doc. dr. Danguolė Jankauskienė „Darbas komandoje“

<http://www.takingitglobal.org>

„TOC For Education“ Lyderių pagal sukurtą metodiką mokymų, dalomoji medžiaga